

"DE SAMS IS STIL" | DOOR ADAM NÜMM

Posted on 13. Oktober 2020

Een commentaar van Adam Nümm.

"De Sims is stil" zegt het, trekt het masker over zijn gezicht en gaat in bed liggen. Een belangrijke scène in de Corona nieuwe productie van de klassieker in het Atze Theater Berlijn. Waarom het dragen van een masker op het podium van de revolutionaire geschiedenis al mijn tanden eruit trekt en uiteindelijk tranen in mijn ogen brengt als cultuurwerker. Een reflectie.

Het begint met een toespraak van de theaterdirecteur. Hij is zichtbaar blij met het aantal gasten dat is gekomen. Het evenement is "uitverkocht", aangezien alle culturele aanbiedingen in Berlijn op dit moment - hoewel slechts ongeveer een derde van de plaatsen te koop was - om veiligheidsredenen zijn. Ik vind één opmerking die hij maakt verbazingwekkend: hij is nogal verbaasd dat zoveel mensen naar het theater zouden "durven" gaan, wat hij niet had verwacht vanwege de gevaarlijke situatie. Hij bedankt ook voor het vertrouwen dat de mensen in het theater hebben en dat ze "hier niet geïnfecteerd raken", waarmee hij waarschijnlijk het hygiëneconcept bedoelt. Dit lijkt misschien een beetje grotesk, maar het is slechts de opmaat naar een gedenkwaardige theaterervaring.

De rode draad gaat snel verloren onder de maskers

Het stuk begint met een muziekstuk - de band doet het erg goed. En ook de acteurs handelen meestal vakkundig en to the point - maar toch wil het geheel niet echt op gang komen. De grijze Mr. Taschenbier, een van de twee hoofdrolspelers, zingt en danst zijn zorgen - hij heeft het moeilijk om een man te zijn, zoveel is zeker.

Onder zijn kin draagt hij een corona-masker - in eerste instantie denk ik dat dit een regie-idee is om het geheel visueel in een eigentijdse context te plaatsen. Maar het stuk bereikt al snel zijn tijdelijke dieptepunt als de heer Taschenbier de Sams ontmoet.

Plotseling trekken beide acteurs hun masker op in hun gezicht, de volgende dialoog lijkt bleek en als achter een glazen wand kan men de nieuwe kennismaking van de twee personages niet emotioneel volgen, ook

akoestisch is het moeilijk te volgen, want zelfs goede sprekers met maskers zijn moeilijk te begrijpen. Het spel drijft snel in het triviale en lijkt af en toe ook een beetje beklemmend. Deze onderdrukking neemt toe in onaangenaamheden, wanneer in een andere scène de Sims - die door velen niet zonder reden als een grap wordt geïnterpreteerd - het masker op zijn gezicht trekt met de woorden "de Sims is stil" en gaat slapen.

Terwijl ik

probeer te achterhalen wat het concept achter het gebruik van de maskers op het podium is, dobbert het stuk mee ondanks de professionele inzet van de acteurs. Zelfs de grote slapstick intermezzo's van Mr.

Taschenbier kunnen dat niet veranderen. Met het derde gebruik van de maskers wordt het mij duidelijk: het is natuurlijk een eis van de autoriteiten, die hier op het podium wordt toegepast. Want elke keer als de acteurs wat dichterbij komen op het podium wordt het masker snel van de kin over het gezicht getrokken. Helaas versterkt dit besef het toilet in mijn keel. Behördentheater in Berlijn - Bert Brecht zou zich in zijn graf omdraaien!

Stukje wordt ad absurdum geleid

De geschiedenis van de Sam is in de kern een geschiedenis van bevrijding. Paragraaf ruiters maken het leven moeilijk voor de heer Taschenbier met bedreigingen (die niet de verbinding zou leggen met de huidige autoriteiten willekeur), die - totdat de Sam in zijn leven komt - altijd de kipper maakt. Zijn hele leven heeft hij niet geleerd om te rebelleren, om voor zichzelf op te komen, om zijn mond open te doen. Zijn baas, Mr. Oberstein, valt hem lastig waar hij kan en zijn hospita maakt ook zijn leven tot een hel. Gevangen in een hamsterwiel - de Sams is een modern verhaal over de moeilijkheid om aan het systeem te ontsnappen. Des te pijnlijker is wat hier wordt gepresenteerd: je ziet koorleden naar lucht happen, die snel hun maskers naar beneden trekken als het te spannend wordt tijdens de choreografie, je ziet verkopers de slogans van het kapitalisme achter de maskers chanten.

"Bij ons is de klant koning" - dit lijkt me zelfs als volwassene eng dystopisch, voor een vierjarig kind in het publiek is dit nogal moeilijk, ook al voelt hij misschien alleen maar het metaniveau en denkt hij niet mee.

Voor de regisseur lijkt het niet tegenstrijdig om een toneelstuk te maken over de bevrijding van de last van de kapitalistische arbeids- en consumptiewereld en tegelijkertijd het grote symbool van de onderdrukking van onze tijd, het gelaatsmasker, in de culturele industrie aan de kant te zetten en bij decreet van een autoriteit te plaatsen. Chinese omstandigheden? Dit is waarschijnlijk de centrale vraag: mag men de directeur of de directie van het theater de schuld geven als de regels van de overheid op het toneel worden toegepast? Ja, dat moet ook wel, want waar komen we terecht als de politiek zich zo met kunst bemoeit dat de artistieke vrijheid wordt ingeperkt? Als er alleen maar "goed" en "fout" kan zijn en de autoriteiten beslissen welke is? De auteur van deze regels is zich ervan bewust dat de maskers niet voor iedereen een

instrument van onderdrukking zijn, omdat veel burgers graag de maskers op willen zetten en mogelijk zelfs ten prooi vallen aan PR om er iets goeds mee te doen voor anderen. Toch moet erop worden gewezen dat autoritair staatsgedrag van nature ondemocratisch is. Als er in dit land theaters waren die zonder maskers mochten optreden - dan zou deze tekst nooit geschreven zijn.

De hoofdrolspeelster bevrijdt zich aan het einde...

Kort na de pauze, mijn persoonlijke hoogtepunt van de avond: de band bevrijdt zich, worstelend om lucht, na het uitstappen van de tram, overdreven duidelijk van de kiem-slingers, een leuk klein detail. Maar daar houdt het niet op: de hoofdactrice weet een echte verrassing te creëren wanneer ze, in overeenstemming met de scène waarin ze de onderdrukkingsregisseur Oberstein op zijn plaats zet, prompt gewoon naar het masker fluit. Fout? Met opzet? Of de uitbundigheid van heldhaftige gevoelens die haar kortstondig de "veiligheidsregels" doet vergeten? Hoe dan ook - de actrice komt nu heel dicht bij haar collega - zonder masker. Het is een bijzonder moment - een feest voor elke vrijheidslievende theatermaker.

Aan het eind is er een goed applaus voor goede medewerkers. Revolutie gaat - al is het maar fictie - anders. Er zijn bloemen voor het team en - oh wonderbaarlijk - je staat ineens dicht bij elkaar, helemaal zonder maskers. Tijdens het laatste applaus geeft dezelfde actrice die al genoemd is de impuls om de collega's bij de hand te nemen. Net zoals het vroeger was - sommige mensen herinneren zich dat - "normaal". Ik heb tranen in mijn ogen. De vrouw is trouw aan zichzelf, iedereen in de zaal die geïnteresseerd is in zulke dingen kan dat voelen en zien. De enige vraag is of men dergelijke "gevaarlijke tendensen" in dit bedrijf zal tolereren. Zij zou niet de eerste zijn die in deze crisis het zwijgen wordt opgelegd of wordt ontslagen als gevolg van politieke druk.

+++

Dit bericht verscheen voor het eerst op 04 oktober op de blog [Zeitenwechsel](#)

+++

Met dank aan de auteur voor het recht om het artikel te publiceren.

+++

Foto bron: [Gevorg Simonyan](#)/ shutterstock

+++

KenFM streeft naar een breed spectrum aan meningen. Opiniëartikelen en gastbijdragen hoeven niet de mening van de redactie te weerspiegelen.

+++

Vind je ons programma leuk? Informatie over verdere ondersteuningsmogelijkheden vindt u hier:

<https://kenfm.de/support/kenfm-unterstuetzen/>

+++

Nu kunt u ons ook ondersteunen met Bitcoins.

BitCoin-adres: 18FpEnH1Dh83GXXGpRNqSoW5TL1z1PZgZK